

**ประเทศไทย: วาระสิทธิมนุษยชน
สำหรับผู้แทนและพรรคการเมือง**

แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลเป็นขบวนการระดับโลกที่มีผู้ร่วมรณรงค์มากกว่าเจ็ดล้านคน เพื่อให้ทุกคนในโลกได้รับการคุ้มครองด้านสิทธิมนุษยชน

เรามีวิสัยทัศน์ว่าทุกคนควรได้รับสิทธิทุกประการตามที่กำหนดไว้ในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน และมาตรฐานสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศอื่น ๆ

เราเป็นหน่วยงานอิสระไม่ขึ้นกับรัฐบาลหรืออุดมการณ์ทางการเมือง ไม่มีผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจหรือศาสนาใดๆ และได้รับการสนับสนุนจากค่าสมาชิกและการบริจาคจากสาธารณะ

© Amnesty International 2019

เนื้อหาทั้งหมดในเอกสารนี้มีลิขสิทธิ์ตามหลักการอนุญาต Creative Commons (อ้างอิงแหล่งที่มา, ห้ามนำไปใช้เพื่อการค้า, ห้ามดัดแปลงภาพหรือข้อมูล, สัญญาอนุญาตสากล 4.0) เว้นแต่มีการระบุไว้เป็นอย่างอื่น (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/legalcode>)

สำหรับข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับการอนุญาตเพิ่มเติมโปรดดูที่เว็บไซต์ www.amnesty.org กรณีที่เนื้อหาส่วนหนึ่งมีการระบุผู้ทรงสิทธิเป็นบุคคลอื่นนอกเหนือจากแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล เนื้อหาส่วนนั้นย่อมไม่ใช่หลักการอนุญาต Creative Commons ตีพิมพ์ครั้งแรก พ.ศ. 2562

โดย Amnesty International Ltd
Peter Benenson House, 1 East Easton Street
London WC1X 0DW, UK

Index: ASA 39/9939/2019
ภาษาเดิม: อังกฤษ

amnesty.org

← ภาพปก: ผู้ออกเสียงเลือกตั้งซ่อมในจังหวัดสมุทรสาครในประเทศไทย หลังจากที่มีการชุมนุมกีดขวางการเลือกตั้งในห้าจังหวัดในเดือนกุมภาพันธ์, มีนาคม 2557 © Rufus Cox/Getty Images

AMNESTY
INTERNATIONAL

สารบัญ

บทนำ	4
1. ยุติการทรมานและการบังคับบุคคลให้สูญหาย	6
2. ยุติการควบคุมตัวบุคคลโดยพลการ	8
3. คุ้มครองเสรีภาพในการแสดงออก	9
4. ส่งเสริมสิทธิในการชุมนุมอย่างสงบ	12
5. คุ้มครองนักปกป้องสิทธิมนุษยชน	13
6. คุ้มครองผู้ลี้ภัยและผู้ขอลี้ภัย รวมถึงคนงานข้ามชาติ	13
7. ส่งเสริมสิทธิความเป็นส่วนตัวในการใช้งานคอมพิวเตอร์	13
8. ให้การเยียวยาเมื่อเกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชน	13
9. ยกเลิกโทษประหารชีวิต	13

บทนำ

โอกาสในการเปลี่ยนแปลง

เนื่องด้วยจะมีการเลือกตั้งทั่วไปในประเทศไทยในวันที่ 24 มีนาคม 2562 แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลเรียกร้องผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและพรรคการเมืองให้ยึดมั่นต่อพันธกิจด้านสิทธิมนุษยชนต่อประชาชน รัฐบาลใหม่ต้องดำเนินการอย่างจริงจังเพื่อส่งเสริมการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในประเทศ และยุติการลอบยิงพลเรือนเมื่อเกิดการละเมิดสิทธิ

ที่ผ่านมา ประเทศไทยได้รับรองพันธกิจสำคัญที่มีต่อกฎหมายระหว่างประเทศ ทั้งการส่งเสริมคุ้มครอง และปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักสิทธิมนุษยชนหลายประการ ตั้งแต่การปลอดจากการทรมานไปจนถึงเสรีภาพในการแสดงออก¹ การเลือกตั้งรัฐบาลใหม่จึงเป็นโอกาสที่จะได้เห็นการเคารพต่อพันธกิจเหล่านี้และความพยายามจะขับเคลื่อนพันธกิจเหล่านี้ให้เป็นกฎหมายและนโยบายภายในประเทศ

ประเทศไทยต้องเตรียมปฏิบัติการภารกิจด้านสิทธิมนุษยชนอย่างรวดเร็วและครอบคลุม รัฐบาลใหม่ควรดำเนินการอย่างเร่งด่วนเพื่อแก้ไขหรือยกเลิกกฎหมายหรือคำสั่งซึ่งมีลักษณะจำกัดหรือคุกคามการเข้าถึงสิทธิขั้นพื้นฐาน รัฐบาลควรเสนอให้มีมาตรการป้องกันการละเมิดสิทธิมนุษยชน และจัดตั้งกลไกเพื่อสนับสนุนให้ผู้เสียหายเข้าถึงความยุติธรรมได้

นอกจากนี้ รัฐบาลใหม่ควรให้คำมั่นสัญญาในการแก้ไขข้อทำทนายในอนาคต รวมถึงภัยคุกคามต่อความมั่นคงแห่งชาติและภัยคุกคามทางไซเบอร์ ผ่านการกำหนดนโยบายเพื่อปกป้องสิทธิมนุษยชน พร้อมทั้งหลีกเลี่ยงการใช้อำนาจในสถานการณ์ฉุกเฉินโดยไม่จำเป็น

การเลือกตั้งที่กำลังจะมีขึ้นนี้เป็นการเลือกตั้งครั้งแรกในประเทศไทย ตั้งแต่การก่อรัฐประหารโดยทหารในเดือนพฤษภาคม 2557 ซึ่งเป็นโอกาสที่ผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและพรรคการเมือง

¹ อนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติในทุกรูปแบบต่อสตรี (CEDAW) อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (CRC) กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (ICCPR) อนุสัญญาต่อต้านการทรมานแห่งสหประชาชาติ (UNCAT) อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบ (ICERD) และกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (ICESCR) คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้สัตยาบันรับรองอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิมนุษยชนคุ้มครองทุกคนจากการหายสาบสูญโดยถูกบังคับ (ICPPED) ซึ่งมีการลงนามเมื่อปี 2555

ควรจะทบทวนภาวะขาดดุลด้านสิทธิมนุษยชนดังที่เป็นอยู่ และแสดงความยึดมั่นในพันธกิจต่อประชาชนที่จะปฏิรูปสถานการณ์สิทธิมนุษยชนปัจจุบัน

แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลเชิญชวนให้ผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทุกท่านและพรรคการเมืองทุกพรรคยึดมั่นในการพัฒนาสถานการณ์ในด้านต่าง ๆ อย่างน้อยที่สุดในประเด็นดังต่อไปนี้

- ยุติการทรมานและการบังคับบุคคลให้สูญหาย
- ยุติการควบคุมตัวบุคคลโดยพลการ
- คุ้มครองเสรีภาพในการแสดงออก
- ส่งเสริมสิทธิในการชุมนุมอย่างสงบ
- คุ้มครองนักปกป้องสิทธิมนุษยชน
- คุ้มครองผู้ลี้ภัยและผู้ขอลี้ภัย รวมถึงคนงานข้ามชาติ
- ส่งเสริมสิทธิความเป็นส่วนตัวในการใช้งานคอมพิวเตอร์
- ให้การเยียวยาเมื่อเกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชน
- ยกเลิกโทษประหารชีวิต

1. ยุติการทรมานและการบังคับบุคคลให้สูญหาย

การบังคับบุคคลให้สูญหายยังคงเป็นปัญหาร้ายแรงในประเทศไทย ซึ่งมีผู้เสียหายอาทิ นักปกป้องสิทธิมนุษยชน ผู้ประท้วง ผู้ต้องสงสัยว่าก่อความไม่สงบ และผู้ที่อยู่ในบัญชีเป้าหมายของ “สงครามปราบปรามยาเสพติด” ของรัฐบาลไทยตั้งแต่ปี 2546 ทั้งนี้แม้ว่ารัฐบาลไทยจะได้ลงนามอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองบุคคลทุกคนจากการหายสาบสูญโดยถูกบังคับ (ICPPED) ในเดือนมกราคม 2555 แต่ยังไม่ได้ให้สัตยาบันรับรองอนุสัญญาดังกล่าว และยังไม่มีการกำหนดฐานความผิดทางอาญาเป็นการเฉพาะสำหรับการบังคับบุคคลให้สูญหายในกฎหมายไทย

ที่ผ่านมายังคงมีรายงานอย่างต่อเนื่องถึงข้อกล่าวหาว่าเจ้าหน้าที่ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และกองทัพไทยทรมานและปฏิบัติอย่างทารุณโหดร้ายอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะในบริบทของการปราบปรามผู้ก่อความไม่สงบในจังหวัดทางภาคใต้ แม้ว่ารัฐบาลไทยได้ให้สัตยาบันรับรองอนุสัญญาต่อต้านการทรมานและการประติบัติหรือการลงโทษอื่นที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรีแห่งสหประชาชาติ (UNCAT) ในปี 2550 แต่ที่ผ่านมายังไม่มีการกำหนดข้อห้ามต่อการทรมานในกฎหมายอาญาภายในประเทศ

ทางการยังบังคับส่งกลับผู้ลี้ภัยและผู้ขอลี้ภัยไปยังประเทศซึ่งพวกเขาตกอยู่ในความเสี่ยงที่จะต้องเผชิญกับการทรมานและการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่ร้ายแรงอื่น และประเทศที่หลายคนเคยถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือถูกทรมานมาก่อน ทั้งนี้ทางการไทยดำเนินการส่งกลับผู้ลี้ภัยและผู้ขอลี้ภัยเหล่านี้โดยขาดการประเมินความเสี่ยงที่พวกเขาจะต้องเผชิญกับการประหัตประหาร รวมถึงการทรมาน

เพื่อป้องกันการปฏิบัติมิชอบเหล่านี้ ผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและพรรคการเมืองควรให้คำยัดมันดังต่อไปนี้

- ออกกฎหมายและบังคับใช้ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้นุ้บุคคลสูญหาย พ.ศ. หลังการแก้ไขร่างให้มีเนื้อหาสอดคล้องกับพันธกรณีด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศไทย²
- กำหนดให้มีมาตรการป้องกันการทรมานและการประติบัติหรือการลงโทษที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรีในกฎหมาย นโยบาย และการปฏิบัติงานของรัฐบาล
- ให้สัตยาบันรับรองอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองบุคคลทุกคนจากการหายสาบสูญโดยถูกบังคับ (ICPPED) และพิธีสารเลือกรับของอนุสัญญาต่อต้านการทรมานแห่งสหประชาชาติ (OPCAT)
- กำหนดให้มีมาตรการทางกฎหมายและทางปกครองเพื่อป้องกันการส่งกลับ

² ซึ่งครอบคลุมถึงมาตรการป้องกันเพียงพอในการห้ามไม่ให้เกิดการทรมานและการบังคับบุคคลให้สูญหาย ประกันว่าคำให้การที่ได้จากการทรมานไม่สามารถถูกนำไปใช้เป็นหลักฐานในชั้นศาลได้ เว้นแต่เป็นการใช้เพื่อดำเนินคดีกับผู้ทำการทรมาน ห้ามการส่งกลับและกำหนดนิยามการทรมานที่สอดคล้องกับอนุสัญญาต่อต้านการทรมานแห่งสหประชาชาติ ก่อนจะเห็นชอบให้ร่างนี้เป็นกฎหมาย

2. ยุติการควบคุมตัวบุคคลโดยพลการ

กฎหมายภายในประเทศของไทยอนุญาตให้มีการควบคุมตัวบุคคลโดยพลการ โดยปราศจากข้อหา ไม่เข้าสู่กระบวนการไต่สวน หรือในสถานที่ควบคุมตัวที่ไม่เป็นทางการ ซึ่งขัดกับหลักกฎหมายและมาตรฐานระหว่างประเทศว่าด้วยการบริหารงานยุติธรรมและหลักประกันการพิจารณาคดีที่เป็นธรรม การควบคุมตัวบุคคลโดยพลการตามความเห็นชอบของรัฐมักเป็นการควบคุมตัวโดยไม่ให้ติดต่อกับโลกภายนอกและปราศจากมาตรการป้องกันที่มีประสิทธิภาพ การปฏิบัติเช่นนี้เพิ่มความเสียหายอย่างมากต่อการละเมิดสิทธิมนุษยชนอื่นระหว่างการควบคุมตัว รวมถึงการทรมานและการบังคับบุคคลให้สูญหาย

ผู้เข้าเมืองโดยไม่มีเอกสาร ผู้ลี้ภัย และผู้ขอลี้ภัยมักถูกควบคุมตัวโดยพลการเป็นระยะเวลาานานหรือกระทั่งไม่มีกำหนดระยะเวลาการควบคุมตัวในสถานกักตัวคนต่างด้าว

ผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและพรรคการเมืองควรให้คำยืนยันดังต่อไปนี้

- แก้ไขหรือยกเลิกกฎหมายหรือคำสั่งซึ่งอนุญาตให้มีการควบคุมตัวบุคคลโดยพลการโดยปราศจากข้อหา ไม่เข้าสู่กระบวนการไต่สวน หรือในสถานที่ควบคุมตัวที่ไม่เป็นทางการ และประกันว่าจะดำเนินการควบคุมตัวบุคคลเฉพาะในสถานที่ควบคุมตัวที่เป็นทางการเท่านั้น โดยบุคคลเหล่านี้สามารถเข้าถึงทนายความ ญาติ และแพทย์โดยทันที และต้องเข้ารับการพิจารณาของศาลที่เป็นอิสระโดยไม่ล่าช้า
- ประกันว่าการควบคุมตัวผู้เข้าเมืองและผู้ลี้ภัยต้องถูกใช้เป็นมาตรการสุดท้ายเฉพาะในพฤติการณ์ที่เป็นข้อยกเว้นพิเศษเท่านั้น โดยต้องกำหนดระยะเวลาการควบคุมตัวที่เหมาะสมในกฎหมาย

3. คุ้มครองเสรีภาพในการแสดงออก

การจำกัดเสรีภาพในการแสดงออกโดยพลการ รวมถึงการแสดงออกในโลกออนไลน์ ได้เพิ่มขึ้นในช่วงกว่าทศวรรษที่ผ่านมาจากการขาดเสรีภาพทางการเมือง ผู้วิจารณ์อย่างสงบ ผู้ที่ถูกมองว่าอยู่ตรงข้ามกับรัฐ นักวิชาการ นักการเมือง ผู้สื่อข่าว ทนายความ และนักศึกษาต่างถูกดำเนินคดีอาญาด้วยข้อกฎหมายที่จำกัดเสรีภาพเกินกว่าเหตุหรือที่มีเนื้อหาคลุมเครือ เป็นเหตุให้เจ้าหน้าที่มีอำนาจอันไม่ชอบธรรมในการจำกัดการแสดงออกอย่างเสรี การใช้กฎหมายหมิ่นประมาททางอาญาโดยรัฐและบริษัทเอกชนฟ้องร้องต่อสื่อมวลชนและนักปกป้องสิทธิมนุษยชนยังบั่นทอนและสร้างความหวาดกลัวต่อการใช้เสรีภาพในการแสดงออกอีกด้วย³

นับแต่รัฐประหารเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2557 รวมถึงต่อมาในเดือนกรกฎาคม 2557 ที่รัฐบาลประกาศการเล็งพันกรณีที่จะปกป้องเสรีภาพในการแสดงออกอย่างเป็นทางการ ตามมติการระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (ICCPR) รัฐบาลได้บังคับใช้มาตรการโดยพลการอย่างกว้างขวางเพื่อปราบปรามการใช้เสรีภาพในการแสดงออก จนเกินขอบเขตที่ได้รับอนุญาตให้ใช้ได้ ในสถานการณ์ฉุกเฉิน มาตรการเหล่านั้น อาทิเช่น การสังเกตการณ์การสื่อสารส่วนบุคคล การคุกคาม และการควบคุมตัวโดยพลการโดยปราศจากข้อหาหรือไม่เข้าสู่กระบวนการไต่สวน เพียงเพราะการแสดงความคิดเห็นส่วนบุคคลในสื่อหรือสถานที่สาธารณะ มีการใช้ข้อหาอาญาทั้งการยุยงปลุกปั่นและการหมิ่นพระบรมเดชานุภาพฟ้องร้องบุคคล การสั่งยึดสินทรัพย์ การเซ็นเซอร์และการจำกัดสื่อมวลชน รวมถึงข้อห้ามไม่ให้วิพากษ์วิจารณ์เจ้าหน้าที่

³ โปรดดู พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 112 ว่าด้วยการหมิ่นพระบรมเดชานุภาพ มาตรา 116 ว่าด้วยการยุยงปลุกปั่น และมาตรา 326-328 ว่าด้วยการหมิ่นประมาทเชิงอาญา ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 97/2557 และ 103/2557 และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 41/2559

เพื่อคุ้มครองสิทธิที่จะมีเสรีภาพในการแสดงออก ผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและพรรคการเมืองควรให้คำยืนยันดังต่อไปนี้

- แก้ไขหรือยกเลิกกฎหมายและคำสั่งที่จำกัดเสรีภาพในการแสดงออกโดยเกินขอบเขต
- ยกเลิกกฎหมายหมิ่นประมาททางอาญา
- ยุติการดำเนินคดีอาญากับนักกิจกรรม ผู้สื่อข่าว นักการเมือง ทนายความ นักศึกษา และบุคคลอื่นใดที่ตกเป็นเป้าหมายเนื่องจากการใช้สิทธิที่จะมีเสรีภาพในการแสดงออก และประกันว่าจะมีการปล่อยตัวผู้ที่ถูกควบคุมตัวในขณะนี้

4. ส่งเสริมสิทธิในการชุมนุมอย่างสงบ

สิทธิในการชุมนุมอย่างสงบถูกจำกัดอย่างเกินขอบเขตภายใต้กฎหมายไทย รวมถึงมีการกำหนดบทลงโทษทางอาญาในกรณีที่ไม่มีการแจ้งให้เจ้าหน้าที่ทราบถึงแผนในการจัดชุมนุม

เจ้าหน้าที่ได้ตั้งข้อหากับนักปกป้องสิทธิมนุษยชนและนักกิจกรรมในชุมชน เนื่องมาจากการจัดหรือการเข้าร่วมการชุมนุมอย่างสงบ เจ้าหน้าที่ยังสลายการชุมนุมอย่างสงบเหล่านี้หลายครั้ง ในหลายกรณีมีการใช้กำลังในลักษณะที่ไม่จำเป็นหรือเกินขอบเขต

ถือเป็นก้าวข้อยกเว้นเล็กน้อยในเชิงบวกที่ทางการไทยได้ยกเลิกข้อห้ามการชุมนุม “ทางการเมือง” ของบุคคลตั้งแต่ห้าคนขึ้นไปเมื่อไม่นานนี้ ข้อห้ามดังกล่าวเคยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 20 พฤษภาคม 2557 ถึง 10 ธันวาคม 2561 และส่งผลให้มีการจำกัดการชุมนุมหลายกรณีโดยพลการ อาทิ การประท้วงเชิงสัญลักษณ์ การดำเนินงานของผู้สื่อข่าว กิจกรรมทางวิชาการ และการประชุมส่วนตัวและสาธารณะอื่น แม้ว่าที่ผ่านมาทางการได้ยุติการดำเนินคดีกับบุคคลที่จัดการชุมนุมทางการเมืองซึ่งขัดต่อข้อห้ามนี้ไปบ้างแล้ว แต่ยังมีคดีจำนวนมากที่ถูกดำเนินคดีในข้อหาขู่วางเพลิง ซึ่ง เป็นผลมาจากการใช้สิทธิในการชุมนุมอย่างสงบ

เพื่อคุ้มครองสิทธิที่จะมีเสรีภาพในการชุมนุมอย่างสงบ ผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและพรรคการเมืองควรให้คำมั่นดังต่อไปนี้

- ยกเลิกบทลงโทษทางอาญาหรือทางปกครองในพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะพ.ศ. 2558 กรณีที่ไม่มีการแจ้งล่วงหน้าว่าจะมีการชุมนุม รวมถึงข้อบทใดที่เอาผิดต่อการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการชุมนุมอย่างสงบ
- ยุติการดำเนินคดีอาญากับบุคคลที่เป็นเป้าหมายเนื่องมาจากการใช้สิทธิในการชุมนุมอย่างสงบ และยกเลิกคำตัดสินโทษของบุคคลที่เป็นเป้าหมายจากสถานการณ์ดังกล่าวในอดีต

5. คุ้มครองนักปกป้องสิทธิมนุษยชน

นักปกป้องสิทธิมนุษยชนจำนวนมากถูกสังหาร คุกคาม และทำให้สูญหายในประเทศไทย พวกเขายังได้รับผลกระทบจากข้อจำกัดการชุมนุมและการแสดงออกอย่างสงบ ที่ผ่านมามีการดำเนินคดีอาญาจำนวนมากกับบุคคลที่คุ้มครองและปกป้องสิทธิเหล่านี้อย่างสงบ โดยเฉพาะนักกิจกรรมด้านที่ดินและสิ่งแวดล้อมที่มีความเสี่ยงอย่างยิ่งต่อการถูกโจมตี ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อปิดปากหรือขัดขวางการดำเนินงานของพวกเขา

ตั้งแต่คนงานข้ามชาติที่พยายามแสวงหาการเยียวยาทางกฎหมาย ไปจนถึงนักกิจกรรมที่เก็บข้อมูลความเสียหายทางสิ่งแวดล้อม นักปกป้องสิทธิมนุษยชนจำนวนมากถูกดำเนินคดีอาญาอย่างต่อเนื่องโดยบริษัทเอกชน ผ่านการฟ้องร้องด้วยกฎหมายหมิ่นประมาททางอาญา ซึ่งเป็นผลมาจากการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของพวกเขา ไม่ว่าจะการดำเนินคดีเหล่านี้จะนำไปสู่การจำคุกหรือไม่ก็ตาม การดำเนินคดีมักส่งผลในเชิงควบคุมการดำเนินงานของนักปกป้องสิทธิมนุษยชน ทำให้พวกเขาต้องเสียเวลาและทรัพยากรจำนวนมากในการรายงานตัวตามกระบวนการยุติธรรม

เพื่อคุ้มครองนักปกป้องสิทธิมนุษยชน ผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและพรรคการเมืองควรให้คำมั่นดังต่อไปนี้

- ดำเนินการตรวจสอบวิเคราะห์วิธีดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ในการสอบสวนการโจมตี การคุกคาม และการข่มขู่นักปกป้องสิทธิมนุษยชน
- ยุติการดำเนินคดีอาญากับนักปกป้องสิทธิมนุษยชน กรณีที่เป็นผลมาจากการรายงานการละเมิดสิทธิมนุษยชน กดดันของพวกเขา หรือการรายงานข้อมูลการละเมิดสิทธิมนุษยชน
- จัดให้มีสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยสำหรับนักปกป้องสิทธิมนุษยชนทุกคน ผ่านการปรึกษาหารือกับพวกเขาและชุมชน โดยให้ความสำคัญเป็นพิเศษต่อชุมชนในชนบทซึ่งมีความเสี่ยงอย่างมากที่จะตกเป็นเหยื่อของการข่มขู่ ความรุนแรง และการคุกคามโดยเจ้าหน้าที่รัฐ

6. คุ้มครองผู้ลี้ภัยและผู้ขอลี้ภัย รวมถึงคนงานข้ามชาติ

ในช่วงหลายทศวรรษที่ผ่านมา ประเทศไทยให้ที่พักอาศัยแก่ผู้ลี้ภัยจำนวนมาก รวมถึงคนงานข้ามชาติทั้งที่มีเอกสารและไม่มีเอกสาร กลุ่มบุคคลเหล่านี้ไม่ได้รับการคุ้มครองอย่างเพียงพอทั้งในเชิงขั้นตอนการปฏิบัติของภาครัฐและกฎหมาย ส่งผลให้พวกเขาตกเป็นเหยื่อการละเมิดสิทธิมนุษยชนหลายประการ รวมถึงในบริบทของการบังคับใช้กฎหมายคนเข้าเมือง

ผู้เข้าเมืองโดยไม่มีเอกสาร ผู้ขอลี้ภัย และผู้ลี้ภัยต้องเผชิญทั้งความเสี่ยงต่อการควบคุมตัวโดยพลการ รวมถึงการส่งกลับไปยังสถานที่ที่เชื่อได้ว่าพวกเขาจะต้องเผชิญกับการประหัตประหาร หรือมีความเสี่ยงอย่างแท้จริงที่จะเกิดการละเมิดหรือการปฏิบัติมิชอบด้านสิทธิมนุษยชน มีตัวอย่างในกรณีนี้บไม่ถ้วนที่ทางการไม่ได้ประเมินความต้องการด้านการคุ้มครองของผู้ลี้ภัยและผู้ขอลี้ภัยที่ได้รับผลกระทบอย่างถาวร หรือเพิกเฉยต่อความต้องการของพวกเขาแม้จะทราบถึงสถานการณ์ดังกล่าว รวมถึงเพิกเฉยต่อข้อห้ามเด็ดขาดไม่ให้ส่งกลับบุคคลไปยังประเทศต้นทาง

คนงานข้ามชาติมีความเสี่ยงอย่างยิ่งที่จะต้องเผชิญกับการปฏิบัติมิชอบหลายประการ รวมถึงด้านสิทธิแรงงาน และยังถูกห้ามไม่ให้จดทะเบียนและจัดตั้งสหภาพแรงงานภายใต้กฎหมายไทย

เพื่อประกันการคุ้มครองผู้ลี้ภัยและผู้แสวงหาที่ลี้ภัย ผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและพรรคการเมืองควรให้คำยืนยันดังต่อไปนี้

- กำหนดสถานะทางกฎหมายอย่างเป็นทางการของผู้ลี้ภัย ให้สอดคล้องกับมาตรฐานระหว่างประเทศ ปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีในการจัดทำกลไกคุ้มครองผู้ลี้ภัยและผู้เข้าเมืองโดยไม่มีเอกสาร
- กำหนดกรอบเชิงกฎหมายและทางปกครองที่เข้มแข็ง เพื่อคุ้มครองไม่ให้มีการส่งกลับผู้ลี้ภัย และประกันว่าจะมีการพิจารณาคำขอลี้ภัยของพวกเขาอย่างเป็นธรรมและมีประสิทธิภาพ
- ประกันว่าการใช้อำนาจของตำรวจ การพิจารณาคำร้องขอลี้ภัย และการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมืองดำเนินการโดยปราศจากการเลือกปฏิบัติด้วยเหตุแห่งเชื้อชาติหรือชาติกำเนิด และคุ้มครองบุคคลตามหลักความเสมอภาคและหลักสิทธิที่จะไม่ถูกเลือกปฏิบัติ
- ให้สัตยาบันรับรองอนุสัญญาว่าด้วยผู้ลี้ภัย พ.ศ. 2494
- ให้สัตยาบันรับรองอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิของคนงานอพยพ และสมาชิกครอบครัว และอนุญาตให้คนงานข้ามชาติรวมตัวจัดตั้งและมีตำแหน่งในสหภาพแรงงาน

7. ส่งเสริมสิทธิความเป็น ส่วนตัวในการใช้งาน คอมพิวเตอร์

กฎหมายที่กำกับดูแลการใช้คอมพิวเตอร์ในประเทศไทยให้อำนาจกว้างขวางกับรัฐในการสอดส่องข้อมูลส่วนบุคคลในวงกว้าง รวมถึงการเข้าถึงเมตาดาต้าในระหว่างการสอบสวนอาชญากรรม ในปัจจุบันทางการได้ผ่านร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์พ.ศ. ... ซึ่งให้อำนาจอย่างกว้างขวางแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจและเจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคงในการยึดข้อมูลส่วนบุคคล และอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์โดยไม่ต้องขออนุญาต ในกรณีที่เข้าข่าย “สถานการณ์ฉุกเฉิน”

เพื่อปกป้องสิทธิที่จะมีความเป็นส่วนตัว ผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและพรรคการเมือง ควรให้คำมั่นดังต่อไปนี้

- แก้ไขหรือยกเลิกกฎหมายดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจ เพื่อป้องกันการสอดส่องในวงกว้างและ/หรือ โดยพลการ

8. ให้การเยียวยาเมื่อเกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชน

ที่ผ่านมารัฐบาลมักล้มเหลวในการสอบสวนอย่างเป็นอิสระ โดยพลัน และมีประสิทธิภาพเมื่อเกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนหลายประการ รวมถึงการทรมาน การสังหารนอกกระบวนการกฎหมาย และกรณีที่เกิดจากการใช้กำลังที่มุ่งหมายเอาชีวิตอย่างเกินขอบเขตและไม่จำเป็น นอกจากนี้รัฐธรรมนูญยังขาดบทบัญญัติที่เป็นมาตรการป้องกันการละเมิดสิทธิมนุษยชน และข้อบัญญัติในกฎหมายที่ใช้ในสถานการณ์ฉุกเฉินยังคุ้มครองไม่ให้เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดชอบจากการละเมิดสิทธิ เหล่านี้กลายเป็นอุปสรรคเพิ่มเติมต่อการนำตัวผู้ต้องสงสัยว่าก่อเหตุมารับผิดชอบ และการอำนวยความสะดวกให้เกิดความยุติธรรมกับผู้เสียหาย

บุคคลที่พยายามแสวงหาการเยียวยาต้องเผชิญกับอุปสรรคหลายอย่างจากระบบการปฏิบัติของรัฐ เช่น การจำกัดสิทธิของญาติในการแสวงหาการเยียวยาภายใต้กฎหมายทหารและประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา นอกจากนี้การกระทำของเจ้าหน้าที่ยังมีลักษณะข่มขู่ คุกคาม รวมถึงการขู่ว่าจะฟ้องร้องคดีหรือมีการฟ้องร้องคดีเพื่อเป็นการตอบโต้ ในกรณีที่มีการสอบสวนการละเมิดสิทธิมนุษยชนก็มักเป็นไปอย่างล่าช้ามากและแทบไม่มีความคืบหน้า เจ้าหน้าที่มักไม่ส่งมอบเอกสารการสอบสวนเหล่านี้ไปยังหน่วยงานสอบสวนคดีพิเศษ นอกจากนี้บุคคลที่แสวงหาการเยียวยายังต้องเผชิญกับความล่าช้าหรืออุปสรรคจากที่ศาลวินิจฉัยว่าศาลไม่มีอำนาจพิจารณาคดีเหล่านี้ การใช้กระบวนการทางอาญาเพื่อขัดขวางการแสวงหาการเยียวยาของบุคคลที่ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน รวมถึงการดำเนินคดีหมิ่นประมาททางอาญา ก่อให้เกิดความหวาดกลัวและเป็นอุปสรรคต่อการเข้าถึงการเยียวยาของผู้เสียหายและครอบครัว

ผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและพรรคการเมืองควรให้คำยืนยันดังต่อไปนี้

- แก้ไขหรือยกเลิกกฎหมายที่ใช้ในสถานการณ์ฉุกเฉินและคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ และดำเนินการเพื่อแก้ไขข้อบัญญัติตามรัฐธรรมนูญ⁴ที่เป็นอุปสรรคต่อการรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่
- ประกันให้มีการสอบสวนข้อกล่าวหาว่ามีการละเมิดสิทธิมนุษยชน โดยการสอบสวนต้องดำเนินการทันที มีความอิสระ และมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ให้นำตัวบุคคลผู้ต้องสงสัยเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมโดยพลัน ผ่านการฟ้องร้องคดีอาญาในศาลพลเรือน

⁴ โปรดดู รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 44, 47 และ 48 คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 3/2558 และ 13/2559

9. ยกเลิกโทษประหารชีวิต

โดยทั่วไปแล้วประเทศไทยมักไม่บังคับใช้โทษประหารชีวิตแม้จะมีบทลงโทษนี้อยู่ในกฎหมาย และศาลยังคงตัดสินลงโทษด้วยโทษประหารชีวิต อย่างไรก็ตาม เมื่อวันที่ 18 มิถุนายน 2561 ประเทศไทยประหารชีวิตบุคคลเป็นครั้งแรกนับตั้งแต่ปี 2552 ทั้งนี้การประหารชีวิตก่อนหน้านั้นเกิดขึ้นตั้งแต่ปี 2546 ปัจจุบันศาลยังคงตัดสินลงโทษประหารชีวิตในบางคดี และรัฐบาลได้เพิ่มจำนวนความผิดทางอาญาที่มีโทษประหารชีวิต รวมถึงกรณีที่ถูกกระทำผิดเป็นบุคคลไม่มีสัญชาติไทยและมีความผิดฐานทุจริต ในปี 2561 ประเทศไทยมีนักโทษประหารชีวิตประมาณ 510 คน เป็นผู้หญิง 94 คน โดยในจำนวนนี้เป็นนักโทษประหารชีวิตเด็ดขาด 193 คน

ทั้งนี้โทษประหารชีวิตยังคงเป็นการลงโทษบังคับสำหรับความผิดหลายประการ อาทิ ความผิดที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ถือว่าไม่สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ขั้นต่ำของอาชญากรรมร้ายแรงสุดซึ่งเป็นอาชญากรรมประเภทเดียวที่อาจตัดสินลงโทษประหารชีวิตได้ อย่างไรก็ตามในปี 2559 รัฐบาลได้ดำเนินการในเชิงบวก โดยยกเลิกโทษประหารชีวิตบังคับสำหรับความผิดฐานจำหน่ายยาเสพติด

ที่ผ่านมา รัฐบาลได้เรียกร้องให้ยกเลิกโทษประหารชีวิตในแผนแม่บทสิทธิมนุษยชนแห่งชาติหลายฉบับ โดยขอให้มีการอภิปรายประเด็นดังกล่าวในรัฐสภา

ผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและพรรคการเมืองควรให้คำมั่นดังต่อไปนี้

- ยกเลิกโทษประหารชีวิต และกำหนดข้อตกลงอย่างเป็นทางการเพื่อระงับการใช้โทษประหารชีวิตเป็นการชั่วคราว ในระหว่างรอการดำเนินการเพื่อยกเลิกโทษประหารชีวิต
- ให้สัตยาบันรับรองพิธีสารเลือกรับฉบับที่สองของกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (ICCPR) ซึ่งมีจุดหมายเพื่อยกเลิกโทษประหารชีวิต

แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล
เป็นขบวนการระดับโลก
เพื่อสิทธิมนุษยชน
เมื่อมีความอยุติธรรม
ต่อคน ๆ หนึ่ง
ย่อมเป็นเรื่องที่สำคัญ
ต่อบุคคลทั้งปวง

CONTACT US

info@amnesty.org

+44 (0)20 7413 5500

JOIN THE CONVERSATION

www.facebook.com/AmnestyGlobal

[@Amnesty](https://twitter.com/Amnesty)

ประเทศไทย: วาระสิทธิมนุษยชนสำหรับผู้แทน

และพรรคการเมือง

ตั้งแต่การเลือกตั้งครั้งล่าสุดในปี 2554 ประเทศไทยอยู่ในสภาวะขาดดุลด้านสิทธิมนุษยชนอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อรัฐบาลออกกฎหมายจำกัดเสรีภาพการแสดงออกและการชุมนุมอย่างสงบ มีการสอดส่องข้อมูลส่วนบุคคลโดยภาครัฐในวงกว้างและยังมีบุคคลหลายกลุ่มถูกควบคุมตัวโดยพลการ นอกจากนี้มีรายงานต่อเนื่องว่าเจ้าหน้าที่รัฐทรมานและปฏิบัติอย่างโหดร้ายทารุณต่อผู้ถูกควบคุมตัว ผู้ลี้ภัยและคนงานข้ามชาติยังขาดการคุ้มครองทางกฎหมายและถูกละเมิดสิทธิหลายประการ นอกจากนี้ในปี 2561 ประเทศไทยยังมีการประหารชีวิตเป็นครั้งแรกในรอบเกือบสิบปี ขณะที่รัฐบาลไทยกลับล้มเหลวในการเยียวยาผู้ถูกละเมิดสิทธิ พร้อมทั้งยังดำเนินคดีกับนักปกป้องสิทธิมนุษยชนจำนวนมาก

ก่อนการเลือกตั้งทั่วไปในเดือนมีนาคม 2562 แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลเรียกร้องผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและพรรคการเมืองให้ยึดมั่นในพันธกิจด้านสิทธิมนุษยชนต่อประชาชน รัฐบาลใหม่ต้องดำเนินการอย่างเร่งด่วนเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในประเทศให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลนำเสนอรายงานฉบับนี้เพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติงานด้านสิทธิมนุษยชนตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศ